

SELETUSKIRI

maeluministri 23. oktoobri 2015. a määruse nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus” muutmise” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 67 lõike 2, § 69 lõigete 3 ja 9, § 70 lõike 2 ning § 82 lõike 3 alusel.

Maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määruse nr 11 “Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus” (edaspidi *määrus nr 11*) muutmise eelnõuga (edaspidi *eelnõu*) tehtavad muudatused on tingitud järgmistest asjaoludest:

- projektitoetuse taotluste vastuvõtmine ja menetlemine ning maksetaotluste esitamine ja menetlemine toimub edaspidi vaid elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonnas;
- kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonna ja liikmesuse nõuded vajavad täpsustamist tulenevalt haldusterritoriaalse korralduse muudatustest (edaspidi *haldusreform*);
- praktikas ilmnenud probleemidest.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeeriumi maaelu arengu osakonna kohaliku algatuse ja elukeskkonna büroo peaspetsialist Kristine Hindriks (tel 625 6187, kristine.hindriks@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule on teinud Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Geir Veski (tel 625 6516, geir.veski@agri.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga muudetakse maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määrust nr 11 “Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus”.

Eelnõu punktides 1–13 sätestatud muudatustega täpsustatakse nõudeid kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonna, kohaliku tegevusgrupi liikmesuse, strateegia ja rakenduskava ning strateegia rakendamise eelarve kohta.

Eelnõu punktis 1 täpsustatakse, et topeltfinantseerimise välistamiseks tuleb tähelepanu pöörata kavandatava tegevuse või investeeringuobjekti osaks olevale abikõlblikule kulule, sest ühele ja samale abikõlblikule kulule ei tohi toetust taotleda erinevatest rahastamisvahenditest. Samuti ei tohi taotleja taotleda toetust ühele ja samale abikõlblikule kulule mitu korda.

Eelnõu punktiga 2 täpsustatakse nõudeid tegevuspiirkonna territooriumi kohta. Arvestades haldusreformist tulenevaid muutusi Eesti haldusjaotuses, täpsustatakse, et tegevuspiirkond on jätkuvalt territoorium, mis vastab haldusreformi eelsele kohaliku tegevusgrupi liikmeks olevate valdade, sealhulgas vallasiseste linnade ja kuni 4000 elanikuga linnade territooriumile. See tähendab, et üldjuhul kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkond haldusreformi tagajärjel ei muutu.

Näiteks juhul, kui haldusreformi tulemusena tekib linna ja valla ühinemisel uue haldusüksusena üle 4000 elanikuga linn (näiteks Pärnu linn), siis tuleb tegevuspiirkonna piiritlemisel lähtuda

haldusreformi eelselt tegevuspiirkonna moodustanud kohalike omavalitsusüksuste territooriumist. Seega vaatamata sellele, et kohalik tegevusgrupp tegutseb haldusreformi järgselt linna territooriumil, on LEADER-meedet endiselt võimalik rakendada sellel osal linna territooriumist, mis vastab haldusreformi eelsele linnaga ühinenud valla territooriumile. Kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonnana käsitletakse ka sellist territooriumi osa (küla või külade piirkond), mis haldusreformi tulemusel kuulub sellise kohaliku omavalitsusüksuse territooriumi hulka, kes varasemalt ei kuulunud kohalikku tegevusgruppi ja kes ka haldusreformi järgselt ei kuulu kohalikku tegevusgruppi ühegi endise kohaliku omavalitsusüksuse õigusjärglasena. Sellise käsitluse eelduseks on, et üleantavad piirkonnad osalesid kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonna moodustamises ja nende piirkondade potentsiaalsed projektitoetuse taotlejad on seotud heakskiidetud strateegiaga. Et vältida strateegiate rakendamise pidurdumist, mida võib kaasa tuua strateegiate muutmine ja kohalike tegevusgruppide eelarvete korrigeerimine, on otstarbekam jätkata väljakujunenud tegevuspiirkonnadena ja jätta korrigeerimata strateegiad tegevuspiirkonna osas, mis puudutavad üksikute külade või külapiirkondade territooriumite üleandmist kohalikele omavalitsusüksustele, kelle territooriumid varasemalt ei kuulunud kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonda. Näiteks haldusreformi tulemusel liidetakse MTÜ Valgamaa Partnerluskogu tegevuspiirkonnas asuva Soodla küla territoorium Tõrva valla territooriumiga. Kuna Tõrva vald on MTÜ Mulgimaa Arenduskoda liige, siis tuleks muuta kahe kohaliku tegevusgrupi strateegiat ja korrigeerida nende strateegia rakendamise eelarveid. Kuid arvestades seda, et Soodla külas elab 32 elanikku, on strateegia muutmine ja kahe kohaliku tegevusgrupi strateegiate ja eelarvete muutmine ebaproportsionaalselt suur halduskoormus ilma olulist tulemust saavutamata ning seepärast võib Soodla küla territooriumi lugeda MTÜ Valgamaa Partnerluskogu territooriumiks ka haldusreformi järgselt.

Üldjuhul peab kohaliku arengu strateegiat rakendava kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkond hõlmama elanikke vahemikus 10 000 - 150 000, kuid erandid on lubatud ka juhul, kui kohalik tegevusgrupp paikneb saarel, on moodustunud kultuurilis-etnilise kuuluvuse alusel või tegevuspiirkonna asustustihedus on alla kümne elaniku ruutkilomeetril. 2014. aastal, kui kohalikud tegevusgrupid alustasid strateegia koostamist programmiperioodiks 2014-2020, lähtuti kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonna elanike arvu kindlakstegemisel andmetest, mis avaldati Statistikaameti kogumikus „Eesti piirkondlik areng“. Kuna Statistikaameti piirkondliku statistika portaalis (<http://www.stat.ee/pp>) avaldatud andmed seisuga 01.01.2014 on pisut erinevad trükiväljaandes avaldatud andmetest, siis on otstarbekam sätestada, et kohaliku tegevusgrupi strateegia kiidetakse heaks kui tegevuspiirkonna elanike arv vastab põllumajandusministri 14. oktoobri 2014. a määruse nr 85 „LEADERi kohaliku arengu strateegia ettevalmistamise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord“ (edaspidi *ettevalmistava toetuse määrus*) §s 3 sätestatud nõuetele, sealhulgas nõudele lähtuda elanike arvu kindlakstegemisel trükiväljaandes avaldatud andmetest, sest trükiväljaandes avaldatud andmed ei muutu. Edaspidi, kui tekib vajadus määrata kindlaks elanike arv tegevuspiirkonnas lähtutakse Statistikaameti piirkondliku statistika portaalis (<http://www.stat.ee/pp>) avaldatud andmetest.

Eelnõu punktid 3 ja 4 on seotud muudatustega kohaliku tegevusgrupi liikmesuses. Haldusreformi tagajärjel väheneb Eestis kohalike omavalitsusüksuste arv ja sellest tulenevalt nähakse eelnõuga ette võimalus, et kohalike omavalitsusüksuste arv kohalikus tegevusgrupis võib langeda alla kolme juhul, kui kohalikku tegevusgruppi kuuluvad kohaliku omavalitsuse üksused on ühinenud või liitunud. Samuti nähakse ette võimalus, et ühinemiste või liitumiste tulemusena moodustunud uus kohaliku omavalitsuse üksus võib kuuluda mitmesse kohalikku tegevusgruppi juhul, kui uue kohaliku omavalitsusüksuse territoorium katab territooriumi, mis haldusreformi eelselt vastas mitmesse erinevasse kohalikku tegevusgruppi kuulunud kohaliku omavalitsusüksuste territooriumitele. Samuti võib kohalikku tegevusgruppi kuuluda see

kohaliku omavalitsuseüksus, kelle territooriumi haldusreformi tulemusel suureneb üksikute külade või piirkondade võrra, mis enne haldusreformi kuulusid sellise kohaliku omavalituse territooriumi hulka, kelle õigusjärglane on uus moodustunud kohalik omavalitsusüksus.

Näiteks on kavandamisel Palupera ja Puka valla territooriumi jagunemine mitme valla vahel: Palupera vald ühineb Elva vallaks, kuid annab osa territooriumist, st Nõuni kandi külad üle Otepää vallale. Puka vald sundliidetakse Otepää vallaga, kuid seejuures antakse Aakre kandi külad üle Rõngu vallale, mis omakorda ühineb Elva vallaks. Seega pärast haldusreformi jõustumist tekkiv Elva vald, kes saab ainult osa tänasest Palupera ja Puka valla territooriumist, on ta automaatselt MTÜ Valgamaa Partnerluskogu liige, sest Elva vald on Palupera valla õigusjärglane.

Eelnõu punktidega 5 ja 6 täpsustakse strateegia muutmise nõudeid, mille kohaselt võib maaeluministri poolt heakskiidetud strateegiat muuta üks kord kalendriaastas. Strateegiate muudatuste arvu kalendriaastas on vaja reguleerida seetõttu, et potentsiaalsed projektitoetuse taotlejad jõuaksid kohaneda muudatustega ja halduskoormus püsiks stabiilsena. Strateegiat võib muuta juhul, kui kohalik tegevusgrupp olulises osas ei vasta enam kohalikule tegevusgrupile sätestatud nõuetele või kui strateegia sisuliselt ei vasta enam vajadustele. Näiteks, kui mõni strateegia meede ei ole enam asjakohane strateegia eesmärkide täitmiseks, osutub vajalikuks täpsustada hindamiskriteeriumeid või indikaatorite sihttasemeid vms. Strateegia võib jätta muutmata juhul, kui haldusreformi tagajärjel kuulub kohalikku tegevusgruppi vähem kui kolm kohalikku omavalitsuse üksust ja/või kui 1. märtsil 2016. a heakskiidetud strateegias kirjeldatud tegevuspiirkonna territoorium jääb samaks. Arvestades võimalikke ulatuslikke haldusterritooriaalse jaotuse muutusi võib haldusreformist tingitud LEADER-strateegiate muutmine kaasa tuua täiendava koormuse nii kasusaajatele kui administratsioonile ning kõikide strateegiate üheaegne muutmine võib pidurdada strateegiate rakendamist. Samas juhul, kui haldusreformi järgselt uus ühinemiste ja/või liitumiste tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksus ei soovi kuuluda mitmesse kohalikku tegevusgruppi ja ta on esitanud avalduse kohalikust tegevusgrupist väljaastumise kohta tuleb strateegiat muuta. Juhime tähelepanu sellele, et kohalikust tegevusgrupist lahkumist peaks kohalik omavalitsusüksus kaaluma põhjalikult ja otsuse tegemisse võiks kaasata ka kohaliku omavalitsuse territooriumil tegutsevaid ettevõtjaid ja mittetulundusühinguid ning langetama otsuse pärast seda, kui kõigi asjaosalistega on läbiräägitud. Soovitame seda seetõttu, et kohalik omavalitsusüksus saab kohalikku tegevusgruppi kuuluda ainult koos ettevõtjate ja kodanikuühenduste esindajatega ning kergekäeline lahkumine kohalikust tegevusgrupist võib kahjustada kohalike ettevõtjate ja kodanikuühenduste huve. Haldusreformi tulemusel tekkinud uus kohaliku omavalitsuse üksus, kes soovib kuuluda mitmesse kohalikku tegevusgruppi ei pea esitama avaldust kohaliku tegevusgrupi liikmeks astumiseks, sest ta jätkab kohaliku tegevusgrupi liikmena endise kohaliku omavalitsuse üksuse õigusjärglasena.

Kuigi **punkt 6** ei käsitle strateegia muutmist elektroonsele menetlemisele ülemineku puhul, ei pea siiski strateegiat muutma üksnes seetõttu, et toimub üleminek projektitaotluste täielikule elektroonsele menetlemisele, sh ka projektitaotluste elektroonsele hindamisele töörühma poolt juhul, kui elektroonsele hindamisele üleminek ei too kaasa sisulisi muudatusi projektitaotluste hindamise protsessis, mis on kirjeldatud kehtivas strateegias.

Eelnõu punktides 7 – 9 täpsustatakse rakenduskava kohta sätestatud nõudeid. Punktis 7 sätestatakse, et iga-aastane rakenduskava esitatakse edaspidi elektroonselt PRIA e-teenuse keskkonnas selle kalendriaasta 15. oktoobriks, mis eelneb aastale, mille kohta koostatakse rakenduskava. Samuti täpsustatakse, et koos rakenduskavaga tuleb esitada ära kiri selle otsustusorgani (st kas kohaliku tegevusgrupi juhatuse või üldkoosoleku) otsusest, kes rakenduskava vastu võttis ning ära kiri otsuse vastuvõtmisel osalenud isikute nimekirjast, milles

on muuhulgas märgitud huvirühm, keda isik esindab. **Punktid 8 ja 9** täpsustavad rakenduskavas esitatavaid andmeid. **Punktiga 8** jäetakse välja nõue, mille kohaselt strateegia meede peab vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (edaspidi *maaelu määrus*) III jaotise I peatükis sätestatud nõuetele. Muudatusega on võetud arvesse Eesti Leader Liidu ettepanekut ning komisjoni soovitusi mitte piirata LEADER-meetme tegevusi maaelu määruse nõuetega, sest see võib kitsendada LEADER lähenemise põhimõtete rakendamist. **Punkti 9** järgi ei pea enam viitama arengukava meetmele, kui strateegia meede sellega kattub, kuna heakskiidetud strateegiate kohaselt on strateegia meetmed väljatöötatud selliselt, et kattuvust arengukava meetmetega ei ole.

Eelnõu punktide 10, 42, 50 ja 108 kohaselt tunnistatakse kehtetuks nõue, et PRIA koostab ja avaldab oma veebilehel rakenduskava, projektitoetuse taotlemiseks esitatava avalduse, ühisprojekti tegevuskava ja maksetaotluse vormi. See nõue pole enam vajalik, sest edaspidi toimub nii rakenduskava esitamine ja menetlemine kui ka projektitoetuse taotlemiseks ja väljamaksmiseks esitatavate dokumentide esitamine ja menetlemine elektrooniliselt.

Eelnõu punkti 11 kohaselt on lisatud täiendav säte selle kohta, et kohaliku tegevusgrupi strateegia rakendamise eelarvet võib suurendada summa võrra, mis jäi kohalikul tegevusgrupil kasutamata strateegia ettevalmistamiseks antud toetusest. Eesti maaelu arengukava 2014-2020 (edaspidi *arengukava*) meetme 19 „Toetus LEADERi kohalikule arengule“ elluviimiseks on kohalikele tegevusgruppidele määratud maaeluministri käskkirja alusel eelarvet kahel korral - esimesel korral selleks, et valmistada ette kohaliku arengu strateegia (ehk strateegia ettevalmistav toetus) ning teisel korral selleks, et strateegia ellu viia (ehk strateegia rakendamise eelarve). Senine kogemus on näidanud, et meede on seda mõjusam, mida rohkem saab häid projekte tegevuspiirkonnas ellu viia. Samuti on senine praktika näidanud seda, et projekte esitatakse oluliselt rohkem, kui on vahendeid nende rahastamiseks. Kuna 17 kohalikku tegevusgruppi säästsid neile strateegiate ettevalmistamiseks määratud vahendeid, siis on mõistlik suurendada nende kohalike tegevusgruppide strateegia rakendamise eelarvet, kes ei kasutanud ära kogu ettevalmistava toetuse eelarvet summa võrra, mis jäi neil kasutamata ettevalmistavast toetusest. Strateegia ettevalmistamiseks antud vahenditest (1 690 090 eurot) maksti lõplikult välja 1 587 868 eurot ning kasutamata jäeti 102 222 eurot.

Punkti 12 kohaselt täpsustatakse määruse nr 11 § 9 lõike 10 sõnastust selliselt, et juhul, kui toetatava tegevuse elluviimisest saadakse tulu, makstakse kohaliku tegevusgrupi toetus välja summas, mis võrdub tegevuse abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude summa ja saadud tulu vahega, kuid mitte rohkem kui abikõlblike kulude hüvitamiseks antava toetuse summa.

Eelnõu punktis 13 täpsustatakse, et nii rakenduskava kui ka selle muudatuse heakskiitmise otsuse teeb PRIA 30 tööpäeva jooksul.

Eelnõu punktides 14 – 19 täpsustatakse abikõlblike ja mitteabikõlblike kulusid, mille hüvitamiseks antakse kohaliku tegevusgrupi toetust. Muudatus on tingitud vajadusest täpsustada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 1303/2013 (edaspidi *ühissätete määrus*) artiklis 71 nimetatud nõuete kohaldumist kuludele, mida kohalikud tegevusgrupid teevad oma põhiülesannete täitmiseks, mis on toodud ühissätete määruse artiklis 34 nagu näiteks kohaliku arengu strateegiale vastavate projektide valimine rahastamiseks, kohalike osalejate suutlikkuse suurendamine, kohaliku arengu strateegia rakendamise seire ja hindamine. Ühissätete määruse preambuli punkt 64 ütleb, et kestvuse üldnõuet ehk selle määruse artiklis 71 kohalduvat nõuet, mille eesmärk on tagada investeeringute pikaajalisus ja hoida ära Euroopa Liidu fondide raha kasutamise põhjendamata eeliste kasutamiseks, ei peaks kohaldama meetmete, mis ei hõlma tootlikke investeeringuid või taristuinvesteeringuid. Samas on LEADER-meede kompleksne meede, võimaldades projektitoetuse kaudu tootlikke ja taristuinvesteeringute tegemist ning

kohaliku tegevusgrupi toetusega hüvitatakse kohaliku tegevusgrupi kui organisatsiooni toimimise kulud. Antud muudatustega reguleeritaksegi tegevuskulude tüüpi jooksvate kulude abikõlblikkust, mida kohalikud tegevusgrupid teevad oma põhiülesande täitmiseks maksimaalselt kuni 31. 12. 2023. aastal.

Tulenevalt asjaolust, et kohalikud tegevusgrupid ei tee üldjuhul oma põhiülesande täitmiseks investeeringuid, siis ühissätete määruse artiklis 71 toodud kestvuse nõue ei kohaldu kohaliku tegevusgrupi poolt materiaalse vara (arvutid, mööbel, sõiduauto jm) soetamiseks tehtud kuludele. Nimetatud kestvuse nõue ei ole toetusega soetatud asjade säilitamise nõue, vaid toetuse taotlemisel algselt kavandatud otstarbel materiaalse vara kasutamise (aktiivne tegevus) nõue viie aasta jooksul pärast toetuse väljamaksmist. Kuna kohaliku tegevusgrupi toetust on antud kohaliku tegevusgrupi põhiülesannete täitmiseks, siis pärast nende ülesannete täitmise lõppemist ei saa nõuda, et kohalik tegevusgrupp kasutaks soetatud materiaalsel vara samal eesmärgil, milleks kohaliku tegevusgrupi toetust anti. Seepärast muudetakse kehtetuks määruse nr 11 § 21 lõike 5 punktis 2 (**eelnõu punkt 37**) toodud nõue säilitada ja kasutada sihipäraselt toetuse abil ostetud investeeringuobjekti vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest. Pärast projektitoetuse eelarve ulatuses rahastavate projektide valimist lõpeb kohaliku tegevusgrupi põhiülesannete täitmine ning on põhjendamatu nõuda, et soetatud asjadega peab samu ülesandeid edasi osutama.

Eelnõu punktiga 14 muudetakse mootorsõiduki, sh kasutatud mootorsõiduki ostmise ja liisimise abikõlblikkust käsitleva sätete sõnastust tulenevalt ülal kirjeldatud asjaolust, et kestvuse nõue (järelevalveperiood) ei peaks kohalduma sellistele meetmetele, mis ei hõlma tootlikke investeeringuid või taristuinvesteeringuid. Kuna kohalikud tegevusgrupid valivad rahastamiseks projekte, mis enim aitavad kaasa kohaliku arengu strateegia eesmärkide täitmisele, mitte ei investeeritud tootlikku tegevusse või infrastruktuuri rajamisse, siis kulude abikõlblikkuse määramisel tuleb arvestada sellega, et kohaliku tegevusgrupi poolt tehtavad kulud oleksid abikõlblikud proportsionaalselt strateegia elluviimise perioodiga ja neile ei kohalduks põhiülesannete täitmise lõppemise järgselt järelevalveperiood. Kohaliku tegevusgrupi põhiülesannete täitmine lõpeb pärast strateegia elluviimist ja ühissätete määruse artiklis 34 nimetatud ülesannete täitmist, kuid mitte hiljem kui 31.12.2023. aastal.

Kuna mootorsõiduki kasutusiga on üldjuhul pikem kui viis aastat, siis arengukava allmeetme 19.4 „Toetus jooksvate kulude ja elavdamismeetmete jaoks“ eesmärgiga on paremini kooskõlas kui kohalikul tegevusgrupil on võimalus autot kasutada ja mitte seda omandada ja seepärast vältimaks olukorda, kus pärast programmiperioodi lõppu jääb kohaliku tegevusgrupi omandisse vara, mida ei kasutata põhiülesannete täitmiseks, siis määruse muudatuse kohaselt on edaspidi abikõlblikud vaid mootorsõiduki, sh kasutatud mootorsõiduki liisimise ja rentimise kulud koos käibemaksuga maksimaalselt kuni 320 eurot kuus. Seega pärast muudatuse jõustumist ei saa kohalikud tegevusgrupid enam osta mootorsõidukit.

Sätte varasema sõnastuse kohaselt oli abikõlblik ühe käibemaksuta maksumuses kuni 16 000 eurot maksva mootorsõiduki ostmise või liisimise kulud kohaliku tegevusgrupi kohta arengukava programmiperioodi jooksul. Kuna mootorsõiduki soetamisel on abikõlblik kulu ka käibemaks, siis selguse huvides on määruse nr 11 § 16 lõike 2 punkti 6 sõnastust täpsustatud selliselt, et soetatava mootorsõiduki maksimaalne piirhind on 19 200 eurot, mis sisaldab ka käibemaksu. Samuti täpsustatakse punktiga 14, et mootorsõiduki soetamiseks maksimaalselt lubatava maksumuse piirhinda arvatakse kogu arengukava programmiperioodi jooksul määruse nr 11 alusel antud kohaliku tegevusgrupi toetus mootorsõiduki soetamiseks ja ettevalmistava toetuse määruse alusel antud ettevalmistav toetus mootorsõiduki liisimise kulude hüvitamiseks ning edaspidi määruse nr 11 alusel mootorsõiduki kasutamiseks tehtav kulu. Kui kohalik tegevusgrupp on enne 1. jaanuari 2018. aastal juba soetanud (st ostnud või liisinud)

mootorsõiduki käibemaksuta maksumuses 16 000 eurot (koos käibemaksuga 19 200 eurot), siis ei saa täiendavalt liisida või rentida teist mootorsõidukit. Eelnõu punktis 14 toodud liisimise ja rendi kulud on otsesed abikõlblikud kulud, mida hüvitatakse kuludokumendi alusel.

Eelnõu punktis 15 tehtava muudatuse järgselt on edaspidi nii piiriülese kui ka riigisisese koostööprojekti ettevalmistavad kulud abikõlblikud kohaliku tegevusgrupi elavdamise kuludest. Kuigi piiriülese koostööprojekti ettevalmistamiseks saab eraldi taotleda projektitoetust, siis väiksesummalisi või üksikuid piiriülese koostööprojekti ettevalmistamiseks tehtavaid kulusid võib hüvitada ka kohaliku tegevusgrupi elavdamise kuludest, et vältida liigset halduskoormust nii taotlejale kui ka PRIAle. Samasugust lähenemist kasutab ka Soome Leader-meetme raames piiriüleste koostööprojektide ettevalmistamise kulude hüvitamiseks.

Eelnõu punktiga 16 tunnistatakse kehtetuks nõuded, mida tuli järgida juhul, kui kohalik tegevusgrupp soovis osta või liisida kasutatud mootorsõidukit. Määruse nr 11 § 16 lõikes 4 toodud nõuded olid kehtestatud eesmärgiga, et kohalikud tegevusgrupid ei omandaks kasutatud mootorsõidukit, mille kasutusiga on lühem kui viie-aastane järelevalveperiood, mille ostuhind ei oleks oluliselt madalam uue samaväärsse mootorsõiduki hinnast ning mille müüja ei oleks saanud toetust tema poolt müüdava mootorsõiduki ostmiseks. Kuna pärast määruse nr 11 muudatuste jõustumist on abikõlblikud ainult mootorsõiduki rentimise või liisimise kulud, siis ei ole vaja sätestada nõudeid juhaks, kui soovitakse omandada kasutatud mootorsõidukit.

Eelnõu punktis 17 täpsustatakse jooksvate ja elavdamise kulude abikõlblikkuse tähtaega. Määruse nr 11 kohaselt on jooksvad ja elavdamise kulud abikõlblikud alates 1. juulist 2015. a tingimusel, et kohalik tegevusgrupp on strateegia ettevalmistamise raames tehtud kulutused lõplikult teinud ja esitanud selle kohta PRIAle viimase maksetaotluse koos kuludokumentidega. Kuna kohalikud tegevusgrupid kasutasid strateegia ettevalmistamiseks antud toetust erineva tähtaja jooksul, siis ilmnes, et mõned kohalikud tegevusgrupid esitasid ettevalmistava toetuse viimase maksetaotluse pärast strateegiate heakskiitmist 1. märtsil 2016. a. Kuna määruse nr 11 sõnastuse kohaselt algab strateegia rakendamiseks antud kohaliku tegevusgrupi toetuse abikõlblikkus pärast strateegia ettevalmistamise toetuse viimase maksetaotluse esitamist PRIAle, siis praktikas tekkis olukord, kus mõne kohaliku tegevusgrupi jooksvad ja elavdamise kulud ei olnud abikõlblikud ajavahemiku jooksul, mis jäi strateegiate heakskiitmise ja strateegia ettevalmistamise toetuse viimase maksetaotluse esitamise vahel. Kuna nimetatud ajavahemikku jäävad kulud on siiski sisuliselt põhjendatud kulud, siis antud muudatusega luuakse võimalus hüvitada abikõlblikud kulud, mida kohalikud tegevusgrupid tegid pärast strateegiate heakskiitmist ja enne strateegia ettevalmistamise toetuse kasutamise kohta viimase maksetaotluse esitamist.

Eelnõu punktiga 18 muudetakse määruse nr 11 § 17 punkti 13 sõnastust, mille kohaselt ei ole abikõlblik liisingumakse, mis on tehtud liisingulepingu alusel, milles nähakse ette soetatava asja omandiõiguse üleminek toetuse saajale ja mis on sõlmitud pärast 1. jaanuari 2018. aastal, st pärast määruse nr 11 muudatuste jõustumist on abikõlblikud sellised liisingmaksed, mida tehakse kasutusrendi tingimustel sõlmitud liisingulepingu alusel.

Eelnõu punkti 19 kohaselt on alates 1. jaanuarist 2018. a mootorsõiduki ostmise kulu mitteabikõlblik kulu. Juhul, kui mootorsõiduki rentimiseks on sõlmitud liisinguleping pärast 1. jaanuari 2018, siis ei ole abikõlblik liisingulepingu alusel tehtav viimane liisingumakse, mille järel mootorsõiduki omandiõigus läheb üle kohalikule tegevusgrupile. Kui liisinguleping on sõlmitud enne 1. jaanuari 2018. aastal, siis kehtib see leping lõpuni ja seda ei pea muutma.

Eelnõu punktides 20 – 23 täpsustatakse nõudeid tegevuse või investeeringu hinnapakumusele.

Täpsustatakse määruse nr 11 §s 19 sätestatud nõudeid toetatava tegevuse ja investeeringu hinnapakumuse kohta. Hinnapakumuste küsimisel tuleb silmas pidada, et hinnapäringus või osetava töö, teenuse või kauba kohta koostatud tehniliste tingimuste loetelus oleks võimalikult täpselt kirjeldatud kaupa, teenust või tööd, mida soovitakse osta, et teenuse, töö või kauba pakkujalt saadavad hinnapakumused oleksid paremini võrreldavad.

Eelnõu punktidega 20 ja 23 täpsustatakse sõnastust jättes välja nõuded, mille täitmine on suurendanud PRIA halduskoormust sisulist tulemust andmata.

Eelnõu punktiga 21 täiendatakse sätte sõnastust, mille kohaselt ei tohi hinnapakumust kunstlikult tükeldada väiksemateks osadeks, kui kaup, teenus või töö on funktsionaalselt koostoimiv, eesmärgiga vältida lõigetes 1–5 sätestatud nõuete täitmist. Praktikas on ilmnenud juhtumeid, kus kavandatavaid tegevusi on jagatud väiksemateks alla 5000 euro maksumusega osadeks, et vältida kolme hinnapakumuse võtmist või hinnapakkuja ja taotleja vahelise seotuse nõudeid. Näiteks seminari korraldamiseks vajalikud tegevused on esitatud eraldiseisvate alla 5000 euro maksumusega tegevustena ning need hangitakse ühelt pakkujalt, kuid seminari kõigi tegevuste maksumus kokku ületab 5000 euro piiri, mis eeldab kolme hinnapakumuse võtmist erinevatelt pakkujalt. Selline olukord oleks lubatav juhul, kui seminari korraldamiseks vajalike üksikute tegevuste hinnapakumused võetakse erinevatelt hinnapakkujalt.

Eelnõu punktiga 22 viiakse määruse nr 11 § 19 lõikes 7 ja § 33 lõikes 8 sätestatud nõue kooskõlla riigihangete seaduse uue redaktsiooniga, mis jõustus 2017. aasta 1. septembril.

Eelnõu punktidega 24 – 37 täpsustatakse kohaliku tegevusgrupi kui toetuse saaja kohustusi. Muudatused on valdavalt tingitud üleminekust täielikule projektitaotluste elektroonilisele menetlemisele, sealhulgas ka projektitaotluste hindamisele uues PRIA e-teenuse keskkonnas ning nõuete ühtlustamisest teiste arengukava meetmetega.

Eelnõu punktis 24 täpsustatakse, et kohalik tegevusgrupp esitab tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid kuni üks kord kalendrikuus ühe rakenduskava kohta hiljemalt kulutuste tegemise aastale järgneva aasta 30. juuniks. See tähendab, et kohaliku tegevusgrupi toetuse väljamaksmiseks vajalikud kuludokumendid tuleb esitada iga rakenduskava kohta eraldi. Näiteks võib 2017. a maikuus esitada kaks maksetaotlust, millest üks sisaldab 2016. a tehtud kulusid tõendavaid dokumente ja teine 2017. a tehtud kulusid tõendavaid dokumente.

Eelnõu punkti 25 kohaselt ühtlustatakse määruse nr 11 § 21 lõikes 3, § 27 lõike 3 punktis 6 ja § 42 lõikes 5 toodud nõue toetuse saajale analoogselt teiste arengukava meetmetega.

Eelnõu punkti 26 kohaselt täpsustatakse, et kohaliku tegevusgrupi veebilehel tuleb avalikustada iga strateegia meetme kohta projektitaotluste vastuvõtu tähtaeg ja projektitaotluste hindamise kord vähemalt neli nädalat enne projektitaotluste vastuvõtu algust. Selleks, et PRIA oleks võimalik kontrollida nimetatud teabe avalikustamise tähtaega tuleb veebilehele märkida ka teabe avaldamise kuupäev. Lisaks täpsustatakse, et projektitaotluste vastuvõtu tähtaega ei pea avalikustama kohaliku tegevusgrupi enda projektitaotluse esitamiseks. Kuna kohaliku tegevusgrupi projektitaotlus ei konkureeri teiste projektitaotlustega ja seega ei kuulu hindamisele töörühma poolt, siis ei ole vaja seada nõudeid kohaliku tegevusgrupi projektitaotluse esitamise tähtaja avalikustamisele. Avalikustamise nõude täitmise kontrollimise eesmärki teenib ka **eelnõu punktiga 35** tehtav parandus, mille kohaselt kohalik tegevusgrupp tagab, et kohaliku tegevusgrupi poolt tegevuspiirkonna elavdamiseks korraldatavate ürituste, otsustusorganite ja töörühma koosolekute jms ürituste kohta avalikustatud teave oleks

kättesaadav kolme kalendriaasta jooksul arvates ürituse toimumise kuupäevast või kuni kohaliku tegevusgrupi põhiülesande täitmise lõpuni.

Tingituna üleminekust täielikule projektitaotluste elektroonilisele menetlemisele, sealhulgas ka projektitaotluse hindamisele elektroonilises PRIA e-teenuse keskkonnas täpsustatakse määruse nr 11 § 21 lõike 4 punktide 4, 5, 9, 10, 11, 12 sõnastust **eelnõu punktidega 27, 28, 30, 32, 33**.

Eelnõu punkti 27 kohaselt muutub pärast määruse nr 11 muudatuste jõustumist kõikidele kohalikele tegevusgruppidele kohustuslikuks hinnata projektitaotlusi elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonnas. Seni piirdus elektrooniline menetlemine võimalusega esitada elektrooniliselt projektitaotlusi, kuid uue e-teenuse keskkonna arendamine PRIAs võimaldab üle minna ka projektitaotluste elektroonilisele hindamisele.

Laiem elektroonilise e-teenuse keskkonna võimaluste kasutamine vähendab kohaliku tegevusgrupi ülesandeid, mis on seotud projektitaotluste menetlemisega ning parandab kohalike tegevusgruppide ja PRIA vaheliste menetlustoimingute kiirust ja kvaliteeti, mistõttu **eelnõu punktidega 28 ja 32** tunnistatakse kehtetuks sätted, mille kohaselt kohalik tegevusgrupp pidi tagama projektitaotluste registreerimise ning esitama PRIAle töörühma liikmete hindamiselehed. Kehtetuks tunnistatakse ka nõue, mille kohaselt kohalik tegevusgrupp esitab PRIAle projektitaotluse vastu võtmise kohta üldkoosoleku otsuse kahe nädala jooksul arvates nimetatud otsuse vastuvõtmisest (**eelnõu punkt 32**). Nõue kehtestatakse projektitoetuse taotlejale, kes esitab PRIAle üldkoosoleku otsuse koos projektitaotlusega. Igas üldkoosoleku otsuses, mis on vastu võetud projektitaotluse kohta peab olema toodud projekti raames toetatav tegevus, kes on projektitoetuse taotleja, rahastamise suurus ning kinnitus, et projektitaotlus vastab strateegiale ja rakenduskavale.

Eelnõu punkti 29 kohaselt täpsustatakse, et lisaks kohaliku tegevusgrupi juhatuse liikmele ei tohi ka kohaliku tegevusgrupi töötaja olla projektide hindamiseks loodud töörühma liige, sealhulgas ka komisjoni esimees. Enne määruse nr 11 muudatuse jõustumist oli tegemist soovitusliku nõudega, kuid selleks, et veel rohkem kindlustada hindamise töörühma erapooletus ja hindamisprotsessi läbipaistvus muudetakse kohustuslikuks nõue, et kohaliku tegevusgrupi töötaja ei tohi olla töörühma liige.

Tulenevalt sellest, et projektitaotluste hindamine ning paremusjärjestuse koostamine toimub PRIA e-teenuse keskkonnas määratakse igale protsessiga seotud isikule e-teenuse keskkonnas teatud roll, millest sõltuvad tema õigused toimetada e-teenuse keskkonnas. Kohaliku tegevusgrupi poolt projektitaotluste hindamiseks moodustatud töörühma liikmed omavad ligipääsu projektitaotlustele ainult hindamisperioodil ja ainult nendele projektitaotlustele, mida nad peavad hindama. Iga töörühma esimees, kes lisaks projektitaotluste hindamise õigusele omab õigust näha ka teiste töörühma liikmete poolt antud hindepunkte ja hindamise staatust, st kas projektitaotlus on kõikide hindajate poolt hinnatud või mitte ning pärast hindamise lõppu kinnitada hindamise tulemused. Kohaliku tegevusgrupi tegevõtaja näeb hindamise üldist kulgu, st kas projektitaotlus on hinnatud või mitte, kuid ei näe üksikuid hindepunkte. Kohaliku tegevusgrupi juhatuse liikmed ei näe hindamise kohta käivaid andmeid, vaid näevad paremusjärjestuse kuva ning omavad õigust kinnitada paremusjärjestus. Paremusjärjestuse kinnitamisel edastab süsteem projektitaotlused PRIAsse. Kõikide kasutajate õigused tulevad läbi volituste, mida saab kohalik tegevusgrupp ise PRIA e-teenuse keskkonnas määrata.

Kuna e-teenuse keskkonda sisestatakse hindamisprotsessi kajastavad andmed, st iga kohaliku tegevusgrupi projektitaotluse vastuvõtu tähtaeg, projektitaotluste hindamise aeg töörühma poolt, töörühma koosseis, milles on välja toodud avaliku sektori esindajad, iga projektitaotluse koondhindepunktid hindamiskriteeriumite kaupa koos iga koondhindepunkti põhjendusega, siis

e-teenuse keskkond genereerib automaatselt hindamistulemuste protokollid, mida kohalik tegevusgrupp ei pea eraldi dokumendina enam koostama (**eelnõu punkt 30**). Täiendavalt tuleb siiski e-teenuse keskkonda üles laadida see osa hindamise protokollist, mis käsitleb tööühma liikmete taandamist, projektitaotluse hindamata jätmise põhjendusi ja muid andmeid, mis on olulised hindamistulemuste ja -protsessi läbipaistvuse ja selguse seisukohalt, kuid mida ei ole sisestatud e-teenuse keskkonda (**eelnõu punkt 31**). **Eelnõu punkti 33** kohaselt esitab kohalik tegevusgrupp elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu PRIAle ettepaneku projektitaotluse paremusjärjestusse seadmise ja projektitaotluse rahastamise suuruse kohta, mis on koostatud arvestades hindamistulemusi ja vastu võetud kohaliku tegevusgrupi juhatuse või üldkoosoleku otsusega. Paremusjärjestuse ettepaneku ja protokollid ära kirja esitamiseks on aega 20 tööpäeva arvates juhatuse või üldkoosoleku otsuse vastuvõtmisest.

Eelnõu punktiga 36 täiendatakse määruse nr 11 § 21 lõiget 4 punktidega 16 ja 17.

Selleks, et luua õigeaegselt kohalike tegevusgruppide tööühmade liikmetele vajalik juurdepääs hindamiskeskonnale ning seadistada iga strateegia meetme hindamiskriteeriumid tuleb igal kohalikul tegevusgrupil esitada PRIAle tööühma liikmete ja asendusliikmete nimekiri ja iga strateegia meetme hindamiskriteeriumid vähemalt kümme tööpäeva enne projektitaotluste hindamist.

Võrreldes määruses nr 11 sätestatuga tuleb edaspidi igal kohalikul tegevusgrupil märkida igale projektitaotlusele pärast selle esitamist ja enne PRIAle edastamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (edaspidi *maaelu määrus*) artiklis 5 nimetatud prioriteedile vastav peamine ja kaasnev sihtvaldkond, mille eesmärkide saavutamisele projektitaotluses märgitud toetatav tegevus või kavandatav investeering enim kaasa aitab ja teemavaldkond, millesse projektitaotluses nimetatud toetatav tegevus või kavandatav investeering enim panustab. Kuna jooksva programmi perioodil on arengukava tulemuste hindamiseks oluline määratleda toetatava tegevuse peamine ja kaasnev sihtvaldkond, siis seire ja hindamise andmete parema kvaliteedi tagamiseks on põhjendatud, kui siht- ja teemavaldkonna kohta käiva teabe märgib projektitaotlusele kohalik tegevusgrupp. Sellist lähenemist on soovitanud ka komisjon oma seire- ja hindamise juhendites. Kaasnev sihtvaldkond märgitakse vajadusel, st kui projekt tõepoolest panustab olulisel määral mitmesse sihtvaldkonda. Teiste arengukava meetmete puhul märgib sihtvaldkonna kohta käiva teabe PRIA. Muudatus on seotud **eelnõu punktiga 79**, mille raames kaob senine projektitoetuse taotleja kohustus määrata projektile sihtvaldkond, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 5 toodud prioriteedile.

Eelnõu punktiga 37 muudetakse kehtetuks nõue investeeringuobjekti sihipärase kasutamise kohta. Ühissätete määruse artiklis 71 toodud kestvuse nõue ei kohaldu kohaliku tegevusgrupi toetuse saajale, kuna kohaliku tegevusgrupi toetust antakse tegevuskulude tüüpi jooksvate kulude hüvitamiseks, mida kohalikud tegevusgrupid teevad oma põhiülesannete täitmiseks maksimaalselt kuni 31.12.2023 aastani. Täpsem selgitus on toodud **eelnõu punktide 14-19** juures.

Eelnõu punktides 38 – 40 täpsustatakse kohaliku tegevusgrupi toetuse abil tegevuse elluviimist ja investeeringu tegemist tõendavate dokumentide esitamise nõudeid.

Eelnõu punktiga 38 lisatakse määruse nr 11 § 22 lõikesse 1 punkt 14¹, mille kohaselt tuleb kohalikul tegevusgrupil esitada ära kirja kohalike tegevusgruppide vahel sõlmitud ühiste kavatsuste kokkuleppest. Täpsustus lisatakse eesmärgiga, et kohalikud tegevusgrupid saaksid korraldada üritusi, mille korraldamise raskus ja vahetu arveldamine teenuse osutajatega jääb ühele kohaliku tegevusgrupile ja ühisel üritusel osalevad teised kohalikud tegevusgrupid hüvitavad hiljem enda osalemisega seotud kulud üritust korraldanud kohaliku tegevusgrupi

poolt esitatud arve alusel. Kulud, mis tekivad selliste ürituste läbiviimisel on abikõlblikud tingimusel, kui ühisüritusel osalevad kohalikud tegevusgrupid sõlmivad ühiste kavatsuste kokkuleppe. Määruse nr 11 täiendamine on tingitud vajadusest soodustada kohalike tegevusgruppide omavahelist koostööd, näiteks koolitades nõustajaid või võimaldades personalil omandada uusi oskusi. Kuna senine kohaliku tegevusgrupi toetuse väljamaksmise praktika ei taganud piisavat selgust ja kindlust, et kohaliku tegevusgrupi toetuse väljamaksmisel makstakse toetust ühe ja sama kulu kohta üks kord, siis kavandatava muudatuse kohaselt tuleb edaspidi ühisürituse korraldajatel ja osalejatel sõlmida ühiste kavatsuste kokkulepe. Ühiste kavatsuste kokkuleppes tuleb kirjeldada ühisürituse eesmärk, toimumise aeg ja koht, osapooled, osalejate indikatiivne arv, ürituse eelarve, sisseostetavad teenused ja nende potentsiaalsed pakkujad juhul, kui pakkumused on juba võetud (nt. lektor, ruumi rentija, toitlustaja, transporditeenuse osutaja jt), ostetavate tööde, teenuste ja kaupade maksumused jms teave, mille alusel on PRIA hiljem võimalik võrrelda esitatud kuludokumente ja veenduda, et üks ja sama kulu ei saa topelt toetust.

Eelnõu punkti 39 kohaselt tunnistatakse kehtetuks määruse nr 11 § 22 lõike 1 punkt 16, mis sätestas nõude esitatavale kuludokumendile. Nimelt tuli kohaliku tegevusgrupi toetuse saajal esitada kasutatud mootorsõiduki ostmise või liisimise korral mootorsõiduki müüja või liisinguandja kinnituskiri selle kohta, et mootorsõiduk vastab määruse nr 11 § 16 lõike 4 punktis 1 sätestatud nõudele. Kuna määruse nr 11 § 16 lõige 4 tunnistatakse tervikuna kehtetuks, siis tunnistatakse kehtetuks ka nõue esitada ärakiri dokumendist, mis tõendab eelpool viidatud sättega kehtestatud nõude täitmist. (vt **eelnõu punktid 14 ja 16**).

Kuivõrd kohaliku tegevusgrupi toetuse puhul toetatakse eelkõige kasutusrendi tingimustel mootorsõidukite liisimist, siis tunnistatakse **eelnõu punktiga 40** kehtetuks nõue, mille kohaselt võib liisinguandjaks olla ainult krediitiasutuste seaduse alusel ja korras tegutsev krediitiasutus või tema konsolideerimisgruppi kuuluv finantseerimisasutus, sest piirangu seadmine liisinguandjale jätab kõrvale teised potentsiaalsed liisinguandjad, kes ei tegutse krediitiasutuse seaduse alusel. Kõnealune nõue kehtib ainult kohaliku tegevusgrupi toetuse saajatele, sest liisingtehinguid kasutatakse kõnealuse toetuskeemi puhul vähe ja seega ei teki riski, et liisinguandjaks võib olla isik, kes ei ole piisavalt usaldusväärne.

Eelnõu punkt 41 täpsustab, et kohaliku tegevusgrupi toetuse väljamaksmiseks enne kulutuste tegemist tuleb esitada taotlus elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. Samuti ei kehtesta PRIA enam taotluse vormi, mis on vajalik määruse nr 11 § 25 lõikes 1 toodud tingimustel kohaliku tegevusgrupi toetuse taotlemiseks, kuna edaspidi toimub kõnealuse taotluse esitamine ja menetlemine elektroonses PRIA e-teenuse keskkonnas (seotud **eelnõu punktiga 42**).

Eelnõu punktides 43 – 50 sätestatud muudatustega täpsustatakse nõudeid projektitoetuse taotlejale.

Eelnõu punkti 43 kohaselt lühendatakse seltsingute kirjaliku seltsingulepingu kehtivusaja minimaalset pikkust viielt aastalt kolmele aastale. Muudatus on tingitud sellest, et seltsingutele mõeldud toetatavad tegevused piirnevad tegevustega, mille raames ei tehta investeringuid, mistõttu ei ole oluline, et seltsinguleping kehtiks viis aastat.

Eelnõu punktis 44 sätestatud muudatusega jäetakse välja määruse nr 11 § 27 lõike 3 punktist 2 ja § 42 lõike 7 punktist 8 nõue, et projektitoetuse taotleja, toetatavad tegevused, toetuse määr ja suurus peavad vastama maaelu määruse III jaotise I peatükis sätestatud nõuetele. Muudatusega on võetud arvesse Eesti Leader Liidu ettepanekut ning komisjoni soovitusi mitte piirata

LEADER-meetme tegevusi eelpooltoodud maaelu määruse nõuetega, sest see võib kitsendada LEADER lähenemise põhimõtete rakendamist.

Eelnõu punktiga 45 täpsustatakse määruse nr 11 § 27 lõike 3 punktis 5 kehtestatud maksuvõlgnevuse tasumise korda, kuna on loobutud tingimusest, et võlgnevus peab olema tasutud tähtaegselt. Toetuse saamise seisukohalt ei oma tähtsust see, kas võlgnevus või riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tasuti hilinemisega või mitte, oluline on, et võlgnevus või tagasimaksmisele kuulunud summa on tagasi makstud.

Eelnõu punkti 46 kohaselt peab äriühingust projektitoetuse taotleja tagama, et tema majandusaasta aruanne, mille esitamine on äriseadustiku alusel nõutav ja mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud, oleks tähtaegselt äriregistrile esitatud. Samuti peaks projektitoetuse taotleja veenduma enne taotluse esitamist, et tema majandusaasta aruanne on äriregistrist leitav, sest PRIA elektrooniline taotluste menetlussüsteem on seotud äriregistriga ning äriregistris olevad andmeid kasutatakse automaatselt ka projektitoetuse taotleja nõuetele vastavuse kontrollimisel. Näiteks kasutatakse äriregistri andmeid projektitoetuse taotleja väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele (edaspidi *VKE*) kehtestatud nõuetele vastavuse kontrollimiseks. Kontrolli tulemusel kuvatakse projektitoetuse taotlejale teave selle kohta, kas äriregistris olevate andmete alusel vastab projektitoetuse taotleja *VKE* nõuetele või mitte.

Menetlussüsteem toetab lahendust, kus projektitoetuse taotleja ei saa projektitoetuse taotlust esitada juhul, kui tal on äriregistrile esitamata majandusaasta aruanne, mille esitamise tähtaeg on möödunud ning sellisel projektitoetuse taotlejal puudub võimalus äriregistri infosüsteemi väliselt lisada taotluse juurde majandusaasta aruannet. PRIA menetlussüsteem toimib selliselt, et näiteks kui projektitoetuse taotleja, kelle majandusaasta kestab 01.01.XX – 31.12.XX soovib taotlust esitada 5. juulil 2018. aastal, siis peab äriregistrist olema leitav tema 2017. a majandusaasta aruanne. Kui projektitoetuse taotlejal on majandusaasta küll lõppenud, aga majandusaasta aruande esitamise tähtaeg pole veel saabunud, võtab menetlussüsteem vajalikud andmed viimaselt lõppenud majandusaasta aruandelt, kui see on esitatud. Näiteks kui projektitoetuse taotleja soovib taotlust esitada 5. mail 2018. aastal, siis menetlussüsteem kasutab 2016. aasta majandusaasta aruannet andmete kontrollimiseks.

Kui menetlussüsteem ei leia lõppenud majandusaasta aruannet äriregistrist, sest selle esitamise tähtaeg pole saabunud (näiteks lõppes alles esimene majandusaasta), siis saab projektitoetuse taotleja küll veateate, kuid tal on võimalus andmeid juurde lisada. Andmeid saab juurde lisada alustav ettevõtja.

Eelnõu punktis 47 täpsustatakse ajahetke, millal projektitoetuse taotleja võib alustada projektitoetuse taotluses kavandatud tegevuste elluviimist. Sisuliselt jääb toetatavate tegevuste abikõlblikkuse alguskuupäev samaks võrreldes määruses nr 11 sätestatuga, st et projekti elluviimist võib alustada järgmisest päevast, mis järgneb päevale, mil kohalik tegevusgrupp on edastanud projektitaotluse PRIA-le. Erinevus võrreldes varasema sõnastusega seisneb selles, et projektitaotluse PRIA-sse jõudmise teavitust projektitoetuse taotlejale ei saadeta, vaid projektitoetuse taotleja saab vajaliku teabe jälgides oma projektitaotluse staatust e-PRIAs. Kulud muutuvad abikõlblikuks alates sellest kuupäevast, mis tekib taotlustoimiku esilehele pärast projektitoetuse taotluse edastamist PRIA-le kohaliku tegevusgrupi poolt.

Kui projektitaotlus on e-PRIAs täidetud ja esitatud saab projektitaotlus staatuse „Vastuvõtu kontrollis“. Kohalik tegevusgrupp kontrollib elektroonselt, kas koos projektitaotlusega on esitatud ka kõik vajalikud dokumendid täites selle kohta kontroll-lehe, mis ei ole projektitoetuse taotlejale nähtav. Juhul, kui kõiki dokumente ei ole esitatud, on kohalikul tegevusgrupil õigus

teha projektitoetuse taotlejale järelepärimine ja nõuda puuduvate dokumentide esitamist. Puuduvate dokumentide esitamiseks avab kohalik tegevusgrupp juba esitatud projektitaotluse muudatuste tegemiseks, st projektitaotlus suunatakse tagasi projektitoetuse taotlejale puuduvate andmete esitamiseks. Pärast vajalike andmete või dokumentide lisamist projektitoetuse taotleja poolt jätkab kohalik tegevusgrupp projektitaotluse strateegias või rakenduskavas esitatud nõuetele vastavuse kontrollimist, mille järel suunatakse projektitaotlus töörühmale hindamiseks. Kui kohalik tegevusgrupp on projektitaotluse kohta oma otsuse teinud, siis edastab ta selle PRIAle. Pärast projektitoetuse taotluse edastamist PRIAle tekib taotlustoimiku esilehele juurde abikõlblikkuse kuupäev, ning alates sellest kuupäevast võib projektitoetuse taotleja alustada tegevuste elluviimist.

Eelnõu punktiga 48 sätestatakse järelevalveperioodi kestvuse erisus (3 aastat) VKEdele võrreldes teiste projektitoetuse taotlejatega (5 aastat). VKE erisus ei kohaldu, kui VKE ehitab projektitoetusega uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu. Erisuse sätestamise aluseks on ühissätete määruse artikli 71 lõige 1, mille kohaselt võib liikmesriik lühendada VKE-de poolt elluviidud investeringuprojektide järelevalveperioodi 5 aastalt 3 aastale.

Taotleja määratlemisel, kas ta on VKE või mitte, pole oluline juriidiline vorm, milles taotleja tegutseb, vaid fakt, kas tegeletakse majandustegevusega. Kuna ka mittetulundusühingud (MTÜ) ja sihtasutused (SA) võivad tegeleda majandustegevusega (MTÜ-d ei tohi tulu teenida, vaid see tuleb reinvesteerida MTÜ arengusse ning sihtasutuste majandustegevuse tulem tuleb taaskasutada põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks), siis see tähendab, et nii MTÜsid kui ka SAD võib vaadelda kui VKE-sid. MTÜde ja Sate puhul tuleks VKE nõuetele vastavuse määratlemisel hinnata, kas nad on riigi, sh ka KOVi valitseva mõju all. Kui SA asutajate hulka kuulub riik või mõni riigiasutus, sh ka KOV, siis tuleks vaadata, kuidas otsustamisel hääled jagunevad. Samasugune on lähenemine ka MTÜde puhul – kelle häältel on otsustamisel rohkem kaalu – kas riigil, sh KOVidel või muudel liikmetel. Juhul, kui tegemist on riigi või KOV-i valitseva mõju all oleva MTÜ või SAgaga, siis ei ole tegemist VKE-ga ning järelevalveperiood on viis aastat.

Juhul, kui taotleja on VKE, siis peab ta vastama komisjoni soovitusel (EÜ) nr 361/2003, mis käsitleb mikroettevõtete ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtete määratlust (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36–41) toodud nõuetele. Selle dokumendi kohaselt loetakse keskmise suurusega ettevõtteks organisatsiooni, kelle töötajate arv on väiksem kui 250 töötajat, aastane käive kuni 50 miljonit eurot ja aastabilansi kogumaht kuni 43 miljonit eurot. Väikese suurusega ettevõtteks loetakse organisatsiooni, kelle töötajate arv on vähem kui 50 töötajat ning aastane käive ja/või aastabilansi kogumaht on kuni 10 miljonit eurot. Lisaks neile eristatakse veel mikroettevõtet, kelle töötajate arv peab jääma alla 10 ning aastane käive ja/või aastabilansi kogumaht jääb alla 2 miljonit euro. Seega on kõik organisatsioonid, kelle näitajad on väiksemad, kui keskmise suurusega organisatsioonile sätestatud nõuded, VKE-d.

Komisjoni soovitusel (EÜ) nr 361/2003 lisa artikli 5 kohaselt on töötajate arv aasta tööühikute (ATÜ) arv, st kogu vaatlusaluse võrdlusaasta jooksul asjaomasel ettevõttes või selle heaks täistööajaga töötanud isikute arv. Nende inimeste töö, kes ei ole töötanud terve aasta – osalise tööajaga inimeste töö, olenemata kestusest, ja hooajatöötajate töö –, võetakse arvesse ATÜ murdosadena. ATÜ leidmiseks jagatakse ettevõtte aasta töötunnid ühe töötaja normtundidega aastas. Töötajate hulka loetakse töölepingu ning muudel alustel töötavaid isikuid: palgatöötajad; ettevõtte heaks töötavad isikud, kes alluvad ettevõttele ning keda loetakse töötajateks siseriikliku õiguse alusel; juhtidena tegutsevad omanikud; ettevõtte korrapärasel tegevuses osalevad partnerid, kes saavad ettevõttest rahalist kasu. Töötajate hulka ei loeta praktikante ja üliõpilasi, kes on õppepraktika või kutseõppe lepingu alusel kutseoskusi omandamas. Arvesse ei võeta rasedus- ja sünnitus- ega lapsehoolduspuhkuste kestust.

Ettevõtja töötajate arvu, aastakäibe ja aastabilansi kogumahu määratlemiseks peab ettevõtja arvesse võtma erinevaid seotusastmeid teiste ettevõtjatega. Komisjoni soovitus (EÜ) nr 361/2003 lisa artikkel 3 eristab kolme liiki ettevõtjaid vastavalt nende suhetele teiste ettevõtjatega kapitali või hääleõiguste või valitseva mõju kasutamise õiguse omamise mõttes: autonoomne ettevõtja, partnerettevõtja, sidusettevõtja. Ettevõtjate liikide määratlused ning ettevõtjate andmete kindlakstegemise viisid on täpsemalt sätestatud komisjoni soovitus (EÜ) nr 361/2003 lisa artiklites 3 ja 6.

Siinkohal on oluline rõhutada, et VKE erisus ei kehti, kui toetatavaks tegevuseks on uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu ehitamine, sest elektroonilise side juurdepääsuvõrk kui taristuinvesteering on oluline suurele hulgale kasutajatele ja seetõttu on kohalikul kogukonnal kõrgendatud huvi, et selline investeering oleks võimalikult kaua sihipärasel kasutusel.

Eelnõu punktiga 49 jäetakse välja kohustus kohalikule tegevusgrupile sätestada rakenduskavas asjakohane suutlikkus teadmussiirde, sh koolituste jm teavitustegevuste projekti elluviijale. LEADER lähenemise üheks põhielemendiks on uuenduslikkus. Koolitus- ja teavitustegevuste, mille alla mahuvad täienduskoolitused, infopäevad, konverentsid, ettevõtte külastused, õpiringid, ettevõtlikkuse tõstmise alased koolitused noortele jms. projektitoetuse taotleja asjakohase suutlikkuse ära defineerimine pikaks perioodiks ette võib piirata uuenduslike ideede rakendamist maapiirkonna arendamisel ehk teisisõnu võib jääda mõni uus teadmine maapiirkonda tulemata pelgalt seetõttu, et rakenduskavas ei olnud teadmise tooja kompetents kohaliku tegevusgrupi poolt kirjeldatud. Samuti ei ole kuidagi piiratud isikute ringi, kes võivad olla teadmussiirdeprojekti kasusaajateks.

Eelnõu punktis 50 tunnustatakse kehtetuks nõuded ühisprojekti tegevuskavas esitatavatele andmetele ning vormile. Kuna andmeid, mida tuleb esitada tegevuskavas saab edaspidi esitada elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonnas, siis tegevuskavas esitatavad andmed on viidud määruse nr 11 § 37 osaks.

Eelnõu punktides 51 – 53 sätestatakse täiendavad andmed, mida tuleb esitada koostööprojekti koostöökokkuleppes. Maaelu määruse artikli 44 lõige 4 sätestab, et liikmesriigid esitavad komisjonile teabe heakskiidetud riikidevahelistest koostööprojektidest. Selleks tuleb Maaeluministeriumil täita vastav vorm komisjoni infosüsteemis SFC. Et mitte koormata kohalikke tegevusgruppe päringutega puuduoleva teabe kohta, tuleb edaspidi lisada komisjoni poolt nõutav teave koostöökokkuleppesse, mille alusel Maaeluministerium täidab ära komisjonile esitatava vormi. Iga kohalik tegevusgrupp võiks koostöökokkuleppesse märkida komisjoni poolt talle ja koostööpartneritest kohalikele tegevusgruppidele omistatud ID numbrit. Kuna komisjon ei ole veel jõudnud omistada ID numbrit kõikide liikmesriikide kohalikele tegevusgruppidele, siis võib jätta ID numbrit ka koostöökokkuleppesse märkimata, sest see pole abikõlblikkusega seotud, vaid lihtsustab koostööprojektide kohta aruandluse esitamist läbi komisjoni infosüsteemi. Kui kohalikule tegevusgrupile ei ole omistatud ID numbrit, siis Maaeluministerium edastab teabe koostööprojekti kohta komisjonile ilma selle numbrita. Samuti peaks koostöökokkuleppes selgelt välja tulema, kas koostööprojekti partner on kohalik tegevusgrupp või muu avaliku ja erasektori partnerlusel põhinev ühendus, kelle põhikirjaline eesmärk on suunatud maaelu arendamisele ja kes on oma piirkonna kohta töötanud välja nimetatud nõuetele vastava strateegia mitte. Nõude täitmiseks piisab, kui koostöökokkuleppes on öeldud kas partner on kohalik tegevusgrupp või mitte.

Eelnõu punktid 54 – 58 toovad täiendusi projektitoetuse abikõlblike kulude loetellu.

Eelnõu punktis 54 täpsustatakse, et nii omaniku- ja muinsuskaitse järelevalve kui ka ehitise projekteerimistöde abikõlblikku maksumust arvutatakse investeringuobjekti ehitustööde abikõlblikust maksumusest, mitte ehitustööde kogumaksumusest, mis võib sisaldada ka mitteabikõlblikke kulusid.

Eelnõu punkt 55 toob eraldi välja võimaluse lisaks muu põhivara ostmisele taotleda projektitoetust patentide, litsentside, autoriõiguste ja kaubamärkide omandamisele. Patentide, litsentside, autoriõiguste ja kaubamärkide omandamine on abikõlblik kulu maaelu määruse artikli 45 lõike 2 punkti d kohaselt. Näiteks brändi disaini loomine, sh brändi nime ja logo disain, nn. oma taustaloo arendamine, brändi visuaalne identiteet ja stiiljuhend on põhjendatud, kui need on vältimatud kulud patendi või kaubamärgi saamiseks. Patent ei ole sama, mis kaubamärk, kuid mõlemad on käsitletavad immateriaalse varana. <http://www.epa.ee/et/kaubamargid/mis-kaubamark>. Seega kui kaubamärgi loomiseks kavandatud tegevused päädivad kaubamärgi loomisega, mida toetuse saaja kajastab oma raamatupidamises immateriaalse varana, siis on tegemist abikõlbliku kuluga. Samuti on abikõlblikud tootearendus- ja katseprojektid, prototüüpide loomine jms.

Eelnõu punkti 56 kohaselt täiendatakse määruse nr 11 § 30 lõike 2 punktis 4 nimetatud abikõlblike kulude loetelu veesõidukitega. Praktikas on ilmnenud, et strateegias seatud eesmärkide saavutamiseks on kohalikud tegevusgrupid strateegia meetmetes ettenäinud toetatavaid tegevusi, mis eeldavad veesõidukite soetamist, kuid kehtiva määruse nr 11 sõnastusest ei tulnud selgelt välja veesõidukite ostmise abikõlblikkus.

Eelnõu punkt 57 toob teostatavusuuringu koostamise kulude kõrval välja ka kulud maapiirkonna ajaloo-, loodus- ja kultuuripärandi kohta uuringute läbiviimiseks. Piirkonna pärandi väärtustamine toob selgemalt välja piirkondlikud eripärad, mille parem ärakasutamine aitab kaasa sotsiaalmajanduslikule edule, mis on oluline kohaidentiteedi suurendamisele ning elukeskkonna parandamisele. Ehk teisisõnu - see, mis teeb piirkonna eriliseks, teeb piirkonna ka huvitavaks, mis teeb piirkonna huvitavaks, teeb piirkonna turundatavaks, mis teeb piirkonna turundatavaks, viib piirkonna ka majanduselus ülespoole.

Eelnõu punkt 58 täiendab määruse nr 11 § 30 lõikes 4 nimetatud abikõlbliku kasutatud varustuse (inglise keeles *second-hand equipment*) loetelu eriotstarbeliste sõidukitega. Eriotstarbeline sõiduk on sõiduk, mis on ettenähtud kindla funktsiooni täitmiseks, milleks on vaja spetsiaalselt kohandatud keret ja/või varustust, näiteks rändkauplusauto, päästesõiduk, invaauto, päästepaat jms.

Eelnõu punktid 59 – 66 puudutavad mitteabikõlblikke kulusid.

Eelnõu punktiga 59 jäetakse mitteabikõlblike kulude nimekirjast välja sellised raamatupidamiskulud, mis on toetatavad kaudse kuluna koostöö ettevalmistava-, teadmussiirde-, ühis- või koostööprojektides.

Eelnõu punkti 60 kohaselt muudetakse määruse nr 11 § 31 lõike 1 punkti 14 sõnastust. Kuigi LEADER-meetme rakendamisel loobutakse nõudest järgida projektitaotluste heakskiitmisel maaelu määruse III jaotise I ja II peatükis meetmetele sätestatud nõudeid, siis toetatavate tegevuste raames tehtavate kulude abikõlblikkuse määramisel jäävad raamideks maaelu määruse 1305/2013 eesmärgid, ühissätete määruses 1303/2013 ja maaelu määruses 1305/2013 toodud üldised rahastamistingimused, riigiabi reeglid, määrus nr 11 ning strateegia ise.

Eelnõu punktidega 61 ja 62 täiendatakse määruse nr 11 sõnastust lisades varem nimetatud teadmussiirde, ühis- või koostööprojektidele ka koostöö ettevalmistava projekti, mille puhul on

abikõlblikud projektijuhtimise otsesed personalikulud ja kaudsed kulud. Lisaks täiendatakse, et projektijuhi keskmine brutotunnitasu projekti elluviimise jooksul ei tohi ületada 10 eurot. Täpsustuse põhjuseks on asjaolu, et projekti elluviimise perioodil ei pruugi projektijuhi töötasu olla iga kuu ühesugune, vaid võib kuude lõikes erineda. Näiteks võib projektijuht mõnel kuul saada lisatasu, samas võib palk tervikuna jääda alla eelpool nimetatud keskmist brutotunnitasu. Projekti elluviimiseks võib olla palgatud ka mitu töötajat, kuid ka sellisel juhul võib kõikide töötajate otsene personalikulu kokku moodustada kuni 20% projekti projektijuhtimisega seotud tegevuste abikõlblikest kuludest.

Eelnõu punktiga 63 lisatakse nõue, mille kohaselt ei ole abikõlblik kasutatud sõiduki ostmise ja liisimise kulu, väljaarvatud juhul kui taotletakse projektitoetust eriotstarbelise sõiduki ostmiseks või liisimiseks. Muudatus on seotud **eelnõu punktidega 56 ja 58**, mille kohaselt on täiendatud määruse nr 11 § 30 lõiget 4 tingimusega, et abikõlblik on ka kasutatud eriotstarbelise sõiduki soetamine juhul, kui projektitoetust taotleb ettevõtja, mittetulundusühing või sihtasutus. Lähtudes eesti keele seletavast sõnaraamatust on sõiduk sõidu- või liiklusvahend. Sõidukiteks võivad olla ka näiteks veesõidukid.

LEADER projektitoetuse esimestel rakendamise aastatel tekitas küsimusi termini „masin“ tähendus, st kas termin „masin“ sisaldab ka sõidukeid või mitte. Lähtudes eesti keele seletavas sõnaraamatus „masina“ kohta antud selgitusest, et masin on inimese kehalist või vaimset tööd kergendav ja tõhustav seade või seadmete kogum, võib ka sõidukeid pidada masinateks ja seetõttu oli vajalik täpsustada, et kasutatud sõidukitest võib projektitoetuse abil osta või liisida ainult eriotstarbelist sõidukit.

Eelnõu punktis 64 jäetakse välja sõna „teenus“. Põhjuseks on eelnõu kooskõlla viimine põllumajandusministri 9. veebruari 2015. a määrusega nr 16 „Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri võrdlushindade kataloog“, mis ei reguleeri teenuste võrdlushindu.

Eelnõu punkt 65 parandab määruse nr 11 § 31 lõike 1 punkti 21 sõnastust ning toob selgemalt välja sätte mõtte, mille järgi on abikõlblikud vaid toetuse saaja poolt tasutud kulud.

Eelnõu punktiga 66 lisandub määruse nr 11 § 31 lõikesse 1 punkt 22¹, mis täiendab sama paragrahvi lõikes 1 punktis 17 toodud projektijuhtimise kulude mitteabikõlblikkust ning sätestab, et mitteabikõlblikud on ka teenusena sisseostetavad projektijuhtimise kulud, kui need ületavad 20% ühis-, teadmussirde ja koostööprojekti ning koostööprojekti ettevalmistava projekti projektijuhtimisega seotud tegevuste abikõlblike kulusid. Täiendus on vajalik seetõttu, et osade projektide elluviimisel kasutatakse võimalust osta projektijuhtimine teenusena, kuid kehtivast määruse nr 11 sõnastusest ei tulnud selgelt välja, millistel tingimustel on abikõlblik teenusena ostetav projektijuhtimine. Teenusena ostetavad projektijuhtimise kulud, sh nii otsesed personalikulud kui ka kaudsed kulud on abikõlblikud kuni 20 % ulatuses ühis-, teadmussirde ja koostööprojekti ning koostööprojekti ettevalmistava projekti raames kavandatud sellistest abikõlblikest kuludest, mille tegemine eeldab projektijuhtimist.

Eelnõu punktiga 67 sisse viidud muudatus tühistab hanke läbiviimiseks sätestatud nõuded, mis praktikas on osutunud ebavajalikuks. Ühtlasi vähendab muudatus nii projektitoetuse taotlejate kui ka projektitaotluse menetlejate halduskoormust.

Eelnõu punktiga 68 tõstetakse tegevuse käibemaksuta maksumuse, millal tuleb esitada üks hinnapakumuse, alampiiri 100 eurolt 1000 eurole. See vähendab nii projektitoetuse taotlejate või toetuse saajate kui ka PRIA halduskoormust, sest enam ei ole projektitoetuse taotlejal või toetuse saajal kohustust küsida eraldi hinnapakumust ja PRIA kohustust kontrollida selle hinnapakumuse olemasolu juhul, kui toetatava tegevuse käibemaksuta maksumus jääb alla

1000 euro. Edaspidi piisab kõnealusel juhul projektitoetuse väljamaksmiseks sellest, et projektitoetuse saaja esitab tehtud kulu kohta töö tegija, teenuse osutaja või kauba müüja poolt väljastatud arve ja arve tasumist tõendava dokumendi. Kui tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus on vahemikus 1000–5000 eurot, siis tuleb projektitoetuse taotlejal või saajal küsida kirjalikult taasesitamist võimaldavas vormis vähemalt üks hinnapakkumus, milles hinnapakkumuse esitaja on selgelt kirjeldanud müüdava töö, teenuse või kauba kogused ja maksumused. Samuti sobib hinnapakkumuseks väljatrükk töö, teenuse või kauba müüja veebilehelt.

Eelnõu punktiga 69 täiendatakse määruse nr 11 § 33 lõike 5 sõnastust, mille kohaselt projektijuhtimisega seotud kulude tegemisel ei pea jälgima projektitoetuse saaja ja töö teostaja vahelisi seotuse nõudeid juhul, kui teenuse või tööna ostetava projektijuhtimise käibemaksuta maksumus ületab 1000 eurot. Muudatuse eesmärk on lihtsustada selliste projektide elluviimist, mis eeldavad projektijuhi olemasolu ja mille raames on abikõlblikud projektijuhtimise kulud, nt ühisprojektide elluviimist, mida tehakse 2-4- aastase tegevuskava alusel.

Eelnõu punktiga 70 täiendatakse määruse nr 11 § 33 lõiget 7, mille kohaselt ei tohi projektitoetuse saaja kunstlikult tükeldada hinnapakkumust väiksemateks osadeks kui kaup, teenus või töö on funktsionaalselt koos toimiv eesmärgiga vältida lõigetes 1–6 sätestatud nõuete täitmist. Praktikast on ilmnunud juhtumeid, kus kavandatavaid tegevusi on jagatud väiksemateks alla 5000 euro maksumusega osadeks, et vältida kolme hinnapakkumuse võtmist. Näiteks on projektitoetuse saaja soovinud osta komplekse teraviljakuivati, mille jagab eraldi seisvateks osadeks – teraviljakuivati ja ahi. Tegemist on küll eraldiseisvate osadega, kuid kasutada saab neid ainult koos, st nad on funktsionaalselt koos toimivad, ja seetõttu tuleb neid vaadata koos kogumina.

Eelnõu punktiga 71 täiendatakse määruse nr 11 § 33 lõikes 10 toodud nõuet läbivalt sõnadega “eriotstarbeline sõiduk“. Uue sõnastuse kohaselt peab projektitoetuse taotleja või toetuse saaja olema saanud vähemalt ühe hinnapakkumuse kasutatud ja ühe hinnapakkumuse uue samaväärse masina, seadme või eriotstarbelise sõidukikohta. Täiendus on seotud määruse nr 11 § 30 lõikes 4 tehtud täiendusega, mille kohaselt on abikõlblik ka kasutatud eriotstarbelise sõiduki ostmine või liisimine.

Eelnõu punkti 72 kohaselt jäetakse välja viide maaelu määrusest tulenevatele nõuetele. Selgitus toodud **eelnõu punktides 44 ja 60**.

Eelnõu punktiga 73 koostööprojektidega täiendatakse projektiliikide loetelu, millised saavad toetust 90%. Täpsustus on tehtud selguse huvides, sest määruse nr 11 kehtivast sõnastusest ei tulnud selgelt välja koostööprojektide elluviimiseks antava toetuse määr.

Eelnõu punktiga 74 täiendatakse määruse nr 11 § 34 lõikega 5¹, mille kohaselt on kaudsete kulude hüvitamiseks antava toetuse määr võrdne otseste personalikulude hüvitamiseks antava toetuse määraga. Näiteks: kui projekti abikõlblik otsene personalikulu on 1000 eurot ja abikõlblikud kaudsed kulud 150 eurot ning toetuse määr 60%, siis toetus on 690 eurot ehk $1000 \text{ eurot} * 60\% + 150 \text{ eurot} * 60\%$.

Eelnõu punktiga 75 sõnastatakse uuesti määruse nr 11 § 34 lõige 9. Selguse huvides täiendatakse kehtivat sõnastust veesõidukitega, mille soetamiseks võib samuti anda toetust kuni 30% juhul, kui projektitoetuse taotlejaks on ettevõtja, mittetulundusühing või sihtasutus. Muudatus on seotud **eelnõu punktidega 56, 58 ja 63**. Samuti luuakse kõnealuse muudatusega erisus liikurmasinatele, mis liiklusseaduse kohaselt loetakse mootorsõidukiteks. Kehtiva sõnastuse kohaselt loeti mootorsõidukiteks kõik liiklusseaduse tähenduses mootori jõul liikuvad

sõidukid, kaasaarvatud liikurmasinad, mis tekitab olukorra, kus ettevõtluse arendamiseks vajalike masinate toetusmäär jäi liiga madalaks. Liiklusseaduse tähenduses on liikurmasin ratastel või roomikutel liikuv, teatud kindla töö tegemiseks ettenähtud mootorsõiduk, mille valmistajakiirus on suurem kui 6, kuid väiksem kui 40 kilomeetrit tunnis. Liikurmasinaks ei loeta auto alusel valmistatud eritöömasinat. Liiklusseaduses toodud täpsustab majandus- ja kommunikatsiooniministri 08.06.2011 määruse 39 „Traktori, liikurmasina ja nende haagiste tehnonõuded, nõuded varustusele ning tehnonõuetele vastavuse kontrollimise tingimused ja kord“ § 3, mille punkti 13 kohaselt on liikurmasin mootorsõiduk, mis ei sobi sõitjate või veose veoks ja sama paragrahvi punkti 19 kohaselt on põllumajanduslik liikurmasin kindla põllutöö tegemiseks ettenähtud konkreetse tehnoloogilise protsessi või selle osa teostamiseks loodud eriotstarbeline mootorsõiduk, mis ei ole kasutatav teistel põllumajanduslikel töödel.

Eelnõu punktiga 76 sätestatakse sarnaselt teiste arengukava meetmetega toetuse minimaalne määr 15% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest. Minimaalse võimaliku toetuse määra eesmärk on tagada, et investeringute elluviimisel kaasneks toetuse andmisel ettevõtjatele ergutav mõju. Kui toetus moodustab kavandatavast investeringu abikõlblikust kulust väiksema osa kui 15%, siis puudub toetusel ergutav mõju ja projektitoetuse taotlejal on tõenäoliselt võimalik viia tegevus ellu ka ilma toetuseta.

Eelnõu punktiga 77 täpsustatakse § 34 lõike 14 sõnastust, mille järgi juhul, kui toetatava tegevuse elluviimisest saadakse tulu, makstakse projektitoetus välja summas, mis võrdub tegevuse abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude summa ja saadud tulu vahega, mis aga ei ületa abikõlblike kulude hüvitamiseks antava toetuse summat. Teisisõnu võib toetatava tegevuse elluviimisest saadud tuluga (nt ürituse läbiviimiseks kogutud osavõtutasude summa) katta toetatava tegevuse elluviimisega kaasnevaid abikõlblikke ja mitteabikõlblikke kulusid. Näiteks kui toetava tegevuse (nt õppereisi) elluviimise käigus laekub tulu, mis ületab mitteabikõlblike kulude summa, siis abikõlblike kulude hüvitamiseks makstavat toetust vähendatakse selle summa võrra, mis ületab mitteabikõlblike kulude summa. Näiteks toetatava tegevuse elluviimise kuld kokku on 200 eurot, millest abikõlblikud kuld moodustavad 150 eurot ja mitteabikõlblikud kuld 50 eurot. Kui toetava tegevuse rahastamiseks on taotletud toetust 150 eurot (toetuse määr 100%) ja osavõtjatelt on laekunud osavõtutasu 90 eurot, siis toetust makstakse välja 110 eurot, sest laekunud tulu ületab mitteabikõlblike kulude summa 40 euro võrra, millega saab katta osa abikõlblike kulusid.

Eelnõu punktiga 78 sätestatakse, et kohalik tegevusgrupp, kes esitab oma projektitoetuse taotluse otse PRIAle, ei pea järgima ettenähtud tähtaega, kuna kohaliku tegevusgrupi projektitaotlus ei konkureeri teiste projektitoetuse taotlejate poolt esitatud projektitaotlustega ja seda ei hinda töörihm. Teistele projektitoetuse taotlejatele kehtib projektitaotluste esitamiseks kohaliku tegevusgrupi poolt ettenähtud tähtaeg (määruse nr 11 § 21 lõike 4 punktide 1 ja 2 alusel), mis on kooskõlas rakenduskavas kavandatud projektitaotluste vastuvõtu tähtajaga.

Kohaliku tegevusgrupi projektitaotluse võib esitada jooksvalt otse PRIAle tingimusel, et kohaliku tegevusgrupi üldkoosolek on vastu võtnud otsuse esitada kohaliku tegevusgrupi enda projektitaotlus. Üldkoosoleku otsuses, mis on vastu võetud projektitaotluse kohta peab olema toodud projekti raames toetatav tegevus, kes on projektitoetuse taotleja, rahastamise suurus ning kinnitus, et projektitaotlus vastab strateegiale ja rakenduskavale.

Eelnõu punktidega 79 – 90 muudetakse nõudeid projektitaotluse osaks olevale avaldusele ja esitatavatele dokumentidele. Muudatused on valdavalt tingitud üleminekust täielikule projektitaotluste elektroonilisele menetlemisele uues PRIA e-teenuse keskkonnas, nõuete ühtlustamisest teiste arengukava meetmetega ning vajadusest juba projektitoetuse taotlemise

etapis selgelt eristada väikese ja keskmise suurusega ettevõtted, kuna neile kehtib lühem järelevalveperiood investeringuobjekti sihipärase kasutamise üle.

Eelnõu punkti 79 kohaselt sõnastatakse uuesti määruse nr 11 § 37 lõige 1. Kõnealuses lõikes on loetletud andmed, mida tuleb esitada projektitoetuse taotleja ja taotluse kohta. Muudatus on tingitud uue elektroonilise menetlussüsteemi kasutusele võtmisest PRIAs. Lisaks punktides 1 ja 2 loetletud üldandmetele - taotleja nimi, registrikood, taotleja esindaja nimi, isikukood ja kontaktandmed ning strateegia meede - tuleb esitada ka teave, mis on vajalik selleks, et teha kindlaks riigihangete seaduse (edaspidi *RHS*) kohaldamine projektitoetuse taotleja suhtes. Selleks märgivad MTÜd ja SA-d organisatsiooni liikmete ja asutajaliikmete arvu ning eristavad liikmete arvu, kes on riigiasutused, sh. KOVid. Samuti märgib projektitoetuse taotleja „jah“ või „ei“ vastuse küsimustele „Kas ta tegutseb avalikes huvides?“ ja „Kas taotleja tegevuses puudub tööstuslik või äriine iseloom?“. Lisatakse toetatava tegevuse elluviimise majandusaasta planeeritava kogutulu prognoos, sh avalikest vahenditest saadava tulu kohta. Kui mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrist ning äriregistrist ei ole kättesaadavad sihtasutuse asutajate ja tema nõukogu liikmete, mittetulundusühingu liikmete ning äriühingust taotleja või mittetulundusühingu juhtimis- ja järelevalveorganitesse kuuluvate isikute nimekiri, siis tuleb ka need üles laadida menetlussüsteemi. Nende andmete põhjal annab elektrooniline menetlussüsteem projektitoetuse taotlejale esialgse hinnangu selle kohta, kas ta peab projekti elluviimiseks läbi viima RHSi nõuetele vastava hanke või mitte.

Samuti küsitakse projektitoetuse taotlejalt andmeid, mis aitavad määrata projektitoetuse taotleja vastavust VKEle seatud nõuetele. Taotlusvormil märgitakse kas projektitoetuse taotleja on autonoomne, partner- või seotud ettevõtte, andmed olemasolevate ja loodavate töökohtade kohta ning prognoositavad andmed jooksva majandusaasta töötajate arvu ja bilansi kogumahu kohta, kui projektitoetuse taotleja majandusaasta aruanne ei ole kättesaadav äriregistrist.

Eelnõu punkti 80 kohaselt tunnistatakse kehtetuks määruse nr 11 § 37 lõike 2 punktid 4, 8 ja 9, sest neis punktides toodud teave ei ole edaspidi enam vajalik projektitoetuse taotlemisel.

Eelnõu punktis 81 antakse § 37 lõike 2 punktile 11 uus sõnastus, mille järgi projektitoetuse taotleja peab avalduses märkima projektitüübi, kui ta taotleb toetust koostöö-, teadmussiidre, ühis- ja kogukonnateenuse arendamise projekti elluviimiseks. Eelpool nimetatud projektide puhul rakenduvad erinevad nõuded projektitoetuse määramiseks sõltuvalt projektitüübist. Projektitüübi märkimine on vajalik ka Leader-meetme seireks ja hindamiseks.

Eelnõu punktide 82 ja 83 kohaselt täpsustatakse andmeid, mis tuleb esitada koostööprojekti kohta (seotud **eelnõu punktidega 51-53**).

Eelnõu punkti 84 kohaselt loetletakse andmed, mida tuleb avalduses märkida ühisprojekti tegevuskava kohta. Kehtiva määruse nr 11 sõnastuse kohaselt esitati ühisprojekti tegevuskava eraldi dokumendina, kuid seoses uue elektroonilise taotluste menetlemise keskkonna arendamisega PRIAs ei pea enam eraldi dokumenti esitama, vaid nõutavad andmed esitatakse projektitoetuse taotluses (seotud **eelnõu punktiga 50**).

Hõreasustuse tõttu on maapiirkondadele iseloomulik killustatud majandus- ja ühiskonnaelu, ettevõtted on oluliselt väiksemad kui linnades, kommunikatsioon on keerulisem. Toetus ühisprojektidele võiks olla üheks hoovaks, mis aitab erinevaid osapooli kokku tuua koostööle ja suurema sünergia abil viia ellu mõjusamaid projekte. Ühisprojektid peaksid soodustama ennekõike ettevõtjate vahelist koostööd innovaatiliste lahenduste kasutusele võtmisel, uute toodete väljatöötamisel, turustamisel ja arendusprojektidel, jms. Ka piirkonna kultuuri valdkonda kuuluvate ühisürituste asetamine laiemasse strateegilisse plaani aitab kaasa

tegevuspiirkonna põhjalikuma ja rohkem läbimõeldud tervikpildi saamiseks. Millistes valdkondades ühisprojekte tegema hakatakse sõltub tegevuspiirkonna vajadustest ja kohaliku tegevusgrupi tööühma hindamistulemustest. Ühisprojekti elluviimiseks projektitoetuse taotlemiseks tuleb esitada ühisprojekti partnerite vahel sõlmitud ühiste kavatsuste kokkulepe, mille sisu kohta on selgitused toodud seletuskirjas **eelnõu punkti 88** juures.

Tegevuste elluviimise ajakava tuleb taotluses esitada vähemalt kuu või kvartali täpsusega. Juhul, kui projektitoetuse taotleja peab vajalikuks, siis võib ta tegevuskavasse lisada ka andmed partneri rahalise panuse kohta.

Eelnõu punktiga 85 täpsustatakse koos avaldusega esitavad asjakohased dokumendid. Näiteks juhul, kui majandusaasta aruanne ei ole kättesaadav äriregistrist, siis tuleb projektitoetuse taotlejal see esitada eraldi dokumendina.

Eelnõu punktiga 86 tunnistatakse kehtetuks selliste dokumentide esitamise nõue, milles esitatavad andmed on edaspidi kättesaadavad elektroonilisest avaldusest.

Eelnõu punktiga 87 tunnistatakse kehtetuks nõue projektitoetuse taotlejale esitada seltsinglaste nimekiri, kuna seltsingulepingust saadav teave on piisav projektitoetuse määramise otsuse tegemiseks.

Eelnõu punktis 88 täiendatakse kehtivat sätet nõudega esitada ühiste kavatsuste kokkulepe ka ühisprojekti puhul. Kuna ühisprojekti tegevuskava esitatakse elektroonilise projektitoetuse taotluse osana ning ühisprojekti elluviimiseks kaasatud partnerid ei saa seda digiallkirjastada, siis kirjalik ühisprojekti osalevate partnerite poolt allkirjastatud ühiste kavatsuste kokkulepe on vajalik selleks, et veenduda partnerite valmisolekus osaleda ühisprojekti. Ühiste kavatsuste kokkulepe peab sisaldama vähemalt ühisprojekti eesmärki, projekti elluviimise perioodi, projektis kavandatavaid tegevusi ja nende elluviimise ajakava, eeldatavate tulemuste kirjeldust, andmeid ühisprojekti osalevate partnerite kohta, sealhulgas partneri nime, registrikoodi ja kontaktandmeid, partnerite vahelist ülesannete jaotust ja partneri panust hinnatuna rahalises väärtuses. Kui partner rahaliselt ei panusta, siis võib panuse kohta märkida 0. Ühiste kavatsuste kokkulepe allkirjastatakse ühisprojekti osalevate partnerite poolt.

Eelnõu punktis 89 sõnastatakse määruse nr 11 § 37 lõike 4 punkt 11 selliselt, et võtab arvesse erisust, mis on VKE ja muude projektitoetuse taotlejate järelevalveperioodi pikkuste vahel. Seega projektitoetuse taotlejal, kes vastab VKEle seatud nõuetele tuleb rendilepingud maa õiguslikul alusel kasutamiseks sõlmida rendile andjaga vähemalt kolmeks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetuseosa väljamaksmisest. Ning juhul, kui projektitoetuse taotleja ei ole VKE või ta taotleb toetust uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu ehitamiseks tuleb rendilepingud maa õiguslikul alusel kasutamiseks sõlmida rendile andjaga vähemalt viieks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetuseosa väljamaksmisest. Kuid projektitoetuse taotleja, kes taotleb toetust uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu ehitamiseks, võib esitada lepingud maa õiguslikul alusel kasutamiseks alles pärast seda, kui PRIA on projektitaotluse heaks kiitnud, kuid mitte hiljem, kui koos esimese maksetaotlusega. Muudatus on tingitud interneti juurdepääsuühenduse rajamise eripärast, st rajatav uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrk läbib reeglina mitme maaomaniku maa. Nendel maadel maakasutusõiguse seadmine ja selleks vajalike lepingute sõlmimine on võrrelduna muude investeeringute elluviimiseks nõutavate lepingute sõlmimisega suurema ajakuluga, mida kehtiva määruse nr 11 sõnastuse kohaselt tulnuks teha teadmata, kas projektitaotlus kiidetakse heaks või mitte. Juhul, kui kohalik tegevusgrupp peab vajalikuks, et projektitoetuse taotleja, kes plaanib rajada uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu sõlmib enne projektitaotluse esitamist maaomanikega eelkokkulepped juurdepääsuühenduste rajamiseks, siis tuleb

sellekohane nõue märkida oma strateegia meetmesse. Uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu puhul VKE erisus ei kehti – järelevalveperiood on 5 aastat sõltumata sellest, kas tegemist on VKEga või mitte.

Eelnõu punktiga 90 täiendatakse määruse nr 11 § 37 lõiget 4 punktidega 12-13, mille kohaselt tuleb projektitoetuse taotlejal esitada koostööprojekti koostöökokkulepe ja selle eestikeelne tõlge juhul, kui koostöökokkulepe on sõlmitud muus keeles. Juhul, kui taotletakse toetust ehitustegevuseks tuleb esitada väljavõtte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga, kui need on nõutavad ehitusseadustiku kohaselt ja kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks. Juhul, kui ehitustegevus ei nõua ehitusluba, siis on soovitatav küsida kohalikul omavalitsuselt kirjalik tõend selle kohta, et ehitusluba või ehitusteatis ei ole nõutav, sest sellise tõendi olemasolu aitab vältida järelepärimist taotluse menetlemise käigus. Tõend võib olla esitatud ka e-posti teel asjakohaselt kohaliku omavalitsuse spetsialistilt.

Eelnõu punktides 91 – 94 täpsustatakse määruse nr 11 § 38 lõike 1, § 39 lõike 6 ja § 41 lõike 5 sõnastusi ning §i 39 täiendatakse lõikega 7. Muudatused tulenevad üleminekust täielikule projektitoetuse taotluste menetlemisele elektroonilises PRIA e-teenuse keskkonnas.

Eelnõu punktiga 95 täiendatakse määruse nr 11 § 41 lõikega 6, mille kohaselt teeb PRIA projektitaotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 60 tööpäeva jooksul juhul, kui projektitaotluse on esitanud kohalik tegevusgrupp. Täiendus on vajalik seetõttu, et määruse nr 11 § 41 sõnastusest ei tulnud selgelt välja tähtaeg, mille jooksul peab PRIA tegema kohaliku tegevusgrupi projektitaotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse.

Eelnõu punktiga 96 ühtlustatakse projektitoetuse saajale kehtestatavad nõuded teiste arengukava meetmete tingimustes kehtestatud nõuetega toetuse saajale.

Eelnõu punktis 97 sätestatakse järelevalveperioodi kestvuse erisus VKEdele võrreldes teiste projektitoetuse taotlejatega. Täpsem selgitus **eelnõu punkti 48** juures.

Eelnõu punktiga 98 ühtlustatakse projektitoetuse saajale kehtestatud nõue omada ehitise kohta ehitusluba või ehitusteatis, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt arengukava meetme 6.4 „Investeeringud majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkonnas mittepõllumajandusliku tegevuse suunas“ nõudega, mille kohaselt toetuse saaja peab omama ehitusluba või –teatis hiljemalt esimese maksetaotluse PRIAle esitamise ajaks ning viimase maksetaotluse esitamise ajaks omama kasutusluba või -teatis, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt.

Eelnõu punktiga 99 täiendatakse määruse nr 11 § 42 lõiget 7 punktidega 10 – 12. Täiendavalt kehtestatakse toetuse saajale nõue, mille kohaselt peab projektitoetuse saaja tagama, et kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmiseks või liisimiseks ei ole kasutatud kauba müüja saanud varasemalt toetust. Samuti kehtestatakse projektitoetuse saajale nõue teavitada PRIAt ja kohalikku tegevusgruppi viivitamatult muudatustest elluviidavas projektis tingimusel, et projekti eesmärk ja taotletava toetuse summa ei muutu, kavandatavad tegevused on olulises osas ellu viidud ning projektitoetuse saaja või toetatav tegevus vastab endiselt projektitoetuse saamiseks esitatud tingimustele.

Tulenevalt praktikas ilmnenu probleemist, et projektitoetuse saajad ei ole alati korrektselt teavitanud avalikkust projektitoetuse abil ellu viidud tegevustest, siis tuuakse eraldi välja nõue projektitoetuse saajale tähistada projektitoetuse abil ellu viidud tegevusi vastavalt maaeluministri 22. detsembri 2015. a määruse nr 26 „Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020“ nõuetele.

Eelnõu punktidega 100 – 103 parandatakse määruse nr 11 § 43 lõike 1 punktide 1, 4, 6 ja 7 sõnastust. § 43 lõike 1 punktide 1 ja 4 puhul täpsustatakse nõudeid koos maksetaotlusega esitatavatele dokumentidele ning punktide 6 ja 7 muudatused on tingitud üleminekust täielikule maksetaotluste elektroonsele menetlemisele.

Projektitoetuse saaja peab esitama maksetaotluse elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. E-teenuse keskkonda sisestatud maksetaotlus on nähtav ka kohalikule tegevusgrupile, kes maksetaotluselt ja sellega koos esitatud dokumentidelt kogub andmed strateegia seireks, sest ühissätete määruse artikkel 35 lõike 3 punkti g kohaselt on kohalikul tegevusgrupil ülesanne teostada toetust saanud tegevuste seiret ja strateegia hindamist. Erinevalt vanast e-teenuse keskkonnast ei pea kohalik tegevusgrupp enam maksetaotlust kinnitama, vaid pärast toetuse saaja poolt maksetaotluse esitamist jõuab maksetaotlus kohe ka PRIAsse.

Toetuse saaja näeb kõiki enda esitatud ja sisestamisel olevaid taotlusi ja maksetaotlusi PRIA e-teenuse ekraani kuva vasakus servas. Toetuse saaja alustab maksetaotluse sisestamist valides taotluse, mille elluviimise kohta soovib esitada maksetaotluse. Projektitoetuse taotlus, mille kohta esitatakse maksetaotlust on staatusega „Maksetaotluse ootel“. Maksetaotlusel tuleb täita vajalikud andmeväljad ning laadida üles nõutavad kuludokumendid. Pärast nupu „Esita“ vajutamist liigub maksetaotlus PRIA-sse.

Eelnõu punktiga 104 täiendatakse määruse nr 11 § 43 lõiget 1 uute punktidega 8 – 11. Punkti 8 kohaselt tuleb projektitoetuse saajal, kes taotleb toetuse väljamaksmist enne kulutuse tegemist esitada osutatud teenuse, tehtud töö või müüdud kauba üleandmist-vastuvõtmist tõendav dokument, sest toetuse väljamaksmine enne toetuse saaja poolt tehtud kulutust on lubatud tingimusel, kui teenuse osutaja, töö tegija või kauba müüja on teenuse, töö või kauba toetuse saajale üleandnud ja toetuse saaja on selle vastu võtnud ja nende eest tasunud vähemalt omafinantseeringuga võrdse rahasumma.

Punktides 9 ja 10 sätestatakse dokumendid, mis on vaja esitada juhul, kui soetatakse kasutatud masin, seade või eriotstarbeline sõiduk. Punkti 11 kohaselt tuleb koos maksetaotlusega esitada ära kiri maa kasutusvalduse lepingust juhul, kui toetust makstakse uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu rajamiseks.

Eelnõu punktides 105 ja 106 toodud muudatused on seotud üleminekuga täielikule maksetaotluste elektroonilisele menetlemisele. **Punkti 105** kohaselt andmed ehitustegevusega seotud kulude kohta esitatakse elektroonses e-teenuse keskkonna maksetaotluses ja enam mitte eraldi dokumendina. Toetuse saaja poolt esitatud maksetaotlus on esitamise hetkest alates nähtav ka kohalikule tegevusgrupile, kes saab vajadusel toetuse saajat nõustada ja koguda strateegia eesmärkide täitmise mõõtmiseks vajalikke seireandmeid.

Eelnõu punkti 107 kohaselt täiendatakse määruse nr 11 § 43 lõiget 2 uue punktiga 12, mille kohaselt tuleb toetuse saajal, kes on mittetulundusühing, sihtasutus või muu eraõiguslik juriidiline isik ja kes vastab RHS § 5 tunnustele, esitada toetatava tegevuse alustamise majandusaasta kogutulu prognoos, sealhulgas avaliku tulu prognoos või tegelik tulu. Esitavad andmed on vajalikud selleks, et kontrollida RHSi nõuete täitmist projekti elluviimisel.

Eelnõu punktiga 108 tunnustatakse määruse nr 11 § 43 lõige 5 kehtetuks tulenevalt üleminekust täielikule projektitoetuse taotluste menetlemisele elektroonilise PRIA e-teenuse keskkonnas.

Eelnõu punktiga 109 parandatakse viiteviga määruse nr 11 § 45 lõikes 5.

Eelnõu punktiga 110 sätestatakse neli täiendavat rakendussätet.

Lõige 5 sätestab, et 2015. aastal tehtud tegevuste elluviimist tõendavad dokumendid tuleb esitada hiljemalt 2017. aasta 31. detsembriks. Praktikas ilmnes, et kaks kohalikku tegevusgruppi hilinesid 2015. aastal tehtud kulude kohta maksetaotluse PRIAle esitamisega. Nad ei märganud maksetaotluste esitamise tähtaja muudatust võrreldes eelmise programmiperioodiga. Jooksva programmiperioodil esitatakse kohaliku tegevusgrupi jooksvate ja elavdamise kulude kohta maksetaotlus koos kuludokumentidega kulutuste tegemise aastale järgneva aasta 30. juuniks, st poole aasta jooksul, kuid eelmisel programmiperioodil oli see tähtaeg aasta võrra pikem.

Lõike 6 kohaselt ei saa projektitoetust taotleda investeringule, mille asukoht maakonnaplaneeringu kohaselt jääb Rail Balticu raudtee trassi koridori, kuna Rail Balticu raudtee trassi rajamine võib hiljem mõjutada projektitoetuse abil tehtud investeringu sihipärast kasutamist.

Lõikes 7 sätestatakse, et elektroonilises PRIA e-teenuse keskkonnas ei toimu nende projektitaotluste hindamine, mille vastuvõtt algas enne määruse nr 11 muudatuste jõustumist.

Lõige 8 kohustab kohalikku tegevusgruppi, kes haldusreformi järgselt ei vasta enam kohalikule tegevusgrupile esitatud nõuetele, muutma strateegiat 1. oktoobriks 2018. Säte on mõeldud juhuks, kui ilmneb, et haldusreformi järgselt kohaliku omavalitsuse üksus ei soovi kuuluda mitmesse kohalikku tegevusgruppi või kohaliku tegevusgrupi liikmeks astub kohaliku omavalitsuse üksus, kelle territoorium ei kuulunud varasemalt kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonda.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607).

4. Määruse mõjud

LEADER toetuse andmise laiem eesmärk on arendada kohaliku initsiatiivi, viies toetuse andmise otsustustasandi kohapeale, et suurendada kohalike inimeste huvi oma piirkonna arengu ja samas sellega kaasneva vastutuse vastu.

Määruse rakendamine mõjutab enim regionaalarengut. Strateegiate koostamise ja rakendamise protsessis osalemine suurendab tegevuspiirkonna elanike võimalust kaasa rääkida ühiskonnaelus ja seda mõjutada kohaliku piirkonna arengu kavandamise ja kavandatu

elluviimise kaudu. Kohalike tegevusgruppide üheks ülesandeks on tegevuspiirkonna elavdamine kogukondades ühtsustunde loomiseks ja ühistegevuse arendamiseks, erinevate sidus- ja huvi rühmade koostöö laiendamiseks ning kohaliku tasandi valitsemise parendamiseks. Eelnõu rakendamine on suunatud maapiirkonna mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime suurendamisele ennekõike läbi ühisprojektide, sotsiaalse kaasatuse suurendamisele, uute töökohtade loomisele, teenuste, sealhulgas IT-teenuste ja kogukonnateenuste kättesaadavuse parandamisele. Oluline roll on piirkondlike eripärade ja kohalike ressursside, sh inimkapitali paremal kasutamisel, piirkonnas uuenduslike lahenduste kasutusele võtmisel ja kohaliku toidu tootmise arendamisel. Määruse muudatusega säilib LEADER meetme toetuse regionaalne mõju sama territooriumi ulatuses vaatamata valdade liitumisega kaasnevatele haldusterritoriaalsetele muudatustele, mida toob endaga kaasa haldusreform.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse kehtestamine ei too kaasa lisakulutusi riigieelarve vahenditest.

LEADER-lähenemist rahastatakse 90% ulatuses EAFRDst ning 10% ulatuses Eesti riigieelarvest. Kokku on LEADER-lähenemise eelarve 90 miljonit eurot, millest kohaliku arengu strateegiate ettevalmistamise toetuse eelarve oli 1,7 miljonit eurot ja strateegiate rakendamiseks 88,3 miljonit eurot.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Siseministeeriumile õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu. Siseministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 "Vabariigi Valitsuse reglement" § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtajaks EISi kandnud kirja eelnõu kooskõlastamise või eelnõuga põhjendatult kooskõlastamata jätmise kohta ning ei ole taotlenud tähtaja pikendamist ega teatanud sellest. Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega. Rahandusministeeriumi ettepanekutega arvestamine kajastub seletuskirja lisa olevas ettepanekute arvestamise tabelis.

Eelnõu saadeti arvamuse andmiseks "Eesti maaelu arengukava 2014-2020" seirekomisjonile. Eelnõu on koostatud koostöös PRIAga ning arvestatud kohalike tegevusgruppide ja maaeluvõrgustiku ettepanekute ning soovustega.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti
Kantsler